

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVII/203/2021
Rady Powiatu Łosickiego
z dnia 31 maja 2021 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE ŁOSICKIM na lata 2021-2026

Łosice, 2021 r.

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

I.1 TŁO I PRZYCZYNY

Pojęcie pomocy społecznej - świadczonej w różnych formach i kształcie - funkcjonuje w społeczeństwach wszystkich formacji od zarania ludzkości. W każdym zbiorowisku istniały i istnieją jednostki, rodziny lub grupy wymagające wsparcia. Początki zorganizowanej pomocy społecznej wywodzą się z działalności charytatywnej i filantropijnej dobroczynności świadczonej przez kościoły i zamożne osoby świeckie. Powstanie pierwszych organizacji społecznych, zajmujących się pomocą najuboższym, wiąże się z początkiem XX wieku, zaś obowiązki państwa Polskiego wobec tej grupy społeczeństwa po raz pierwszy określone zostały, w roku 1923 ustawą o opiece społecznej. Przepisy tego aktu prawnego, uaktualnione i uszczegółowione rozlicznymi aktami niższego rzędu, obowiązywały pomoc społeczną, funkcjonującą jako jednostka składowa służby zdrowia, przez następne 67 lat. W roku 1989 pomoc społeczna podporządkowana została resortowi pracy i polityki socjalnej. Rozpoczęty w roku 1990 proces transformacji naszego państwa, niosący ze sobą nieznane dotąd problemy społeczne, wymusił konieczność wypracowania nowego modelu pomocy, mogącego sprostać pojawiającym się zagrożeniom. W listopadzie 1990 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił nową ustawę o pomocy społecznej, którą od dnia 1 maja 2004 roku mamy już znowelizowaną, zmierzającą w zupełnie innych kierunkach pomocy niż ostatnia ustawa z 1990 roku.

Jednakże niezmiennie pozostaje definicja pomocy społecznej w ustawie.

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

Ciągle niewystarczające środki przeznaczane na sferę społeczną, przy jednoczesnym wzroście niezaspokojonych potrzeb społecznych, skłaniają do poszukiwania najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Nie ulega wątpliwości, że skuteczność tych poszukiwań podnoszą takie działania, w których podejście do problemów jest kompleksowe i które polegają na wprowadzeniu rozwiązań systemowych. Dlatego też, pragnę przedstawić Państwu, efekt współpracy z lokalnymi liderami z terenu powiatu. Przedstawione są tu najważniejsze problemy i zasoby powiatu i ich rola w tworzeniu systemowych rozwiązań w pomocy społecznej, oraz kierunki rozwoju pomocy społecznej w powiecie łosickim do 2026 roku.

Do zadań własnych powiatu należy: opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem

jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020r., poz. 1876)

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie powiatu, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

Prace nad przygotowaniem w/w dokumentu zostały wznowione w 2020 roku z inicjatywy kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Pracownicy Centrum na podstawie zgromadzonych dokumentów, analiz, sprawozdań przygotowali diagnozę sytuacji społecznej w powiecie łosickim.

Budowę strategii rozpoczęłam od wnikliwej analizy społeczno-gospodarczej w naszym powiecie przy współpracy z lokalnymi liderami, którzy włączeni zostali do pracy na podstawie ich reprezentatywności, posiadanego doświadczenia oraz wiedzy.

Uważałam, że informacja i wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje, ale poszczególne jej elementy są nieskoordynowane oraz nieuporządkowane, a ponadto rozproszone w różnych instytucjach, organizacjach i umysłach ekspertów.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przy opracowaniu strategii przyjęto następujące etapy:

1. Analiza problemów.
2. Przeformułowanie problemów na cele.
3. Hierarchizacja celów.
4. Wybór celu strategicznego.
5. Zdefiniowanie działań.
6. Opracowanie planu/ harmonogramu działań.

W trakcie procesu tworzenia strategii zakładałam zasadę, że określony problem musi być:

- 1 - negatywny, czyli rzeczywiście być problemem,
- 2 - interesujący, czyli znajdować się w kręgu zainteresowań pomocy społecznej w powiecie,
- 3 - prawdziwy, czyli występować na terenie tego powiatu.

Wyzaczyłam sześć obszarów rozwiązywania problemów społecznych w powiecie łosickim.

Są to:

1. Kryzys wartości i funkcji rodziny.
2. Skutki długotrwałego bezrobocia.
3. Marginalizacja grup społecznych.
4. Narastające zjawisko uzależnień.
5. Brak integracji działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Brak spójnego działania sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi.

Składam serdeczne podziękowanie wszystkim osobom biorącym udział w opracowaniu tego dokumentu.

Opracowanie merytoryczne: Małgorzata Witkowska

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

II.1 CHARAKTERYSTYKA POWIATU ŁOSICKIEGO

Powiat łosicki jest jednym z 37 powiatów województwa mazowieckiego i jest to najdalej wysunięty na wschód powiat województwa mazowieckiego. Jego powierzchnia wynosi 772 km², natomiast liczba ludności wynosi 31 023 mieszkańców - **15 442 mężczyźni, 15 581 kobiety** co plasuje powiat na ostatnim miejscu jeśli chodzi o liczbę mieszkańców w województwie mazowieckim. Zdecydowaną większość ludności powiatu, tj. około 77,2 % zamieszkuje tereny wiejskie.

W skład powiatu łosickiego wchodzi 5 gmin wiejskich – Platerów, Sarnaki, Stara Kornica, Huszlew, Olszanka oraz 1 gmina miejsko - wiejska Łosice.

W powiecie łosickim ze względu na jego rolniczy charakter, wiodącą gałęzią gospodarki jest rolnictwo (użytki rolne stanowią 73,6 % powierzchni). Głównym ośrodkiem usługowo – administracyjnym jest jedyne miasto – Łosice, liczące 7 071 mieszkańców (Miasto i Gmina Łosice – 10 837 mieszkańców). Na terenie Łosic lub w bliskiej okolicy zlokalizowana jest większość dużych firm, urzędów, szkół, ośrodków zdrowia i placówek kulturalnych.

Podstawową dziedziną gospodarki w powiecie jest rolnictwo. Naturalne warunki glebowe i klimatyczne oraz tradycja ukształtowały profil produkcji roślinnej, obejmującej głównie zboża i ziemniaki oraz sprzyjają produkcji mleka, żywca wołowego i wieprzowego. Znaczącą jest też produkcja owoców i warzyw. Sady owocowe ulokowały się głównie w gminie Sarnaki i Platerów, a Klimczyce to podlaskie „zagłębienie” sadownicze. Do miana zagłębia sadowniczego należy dziś dodać zagłębienie produkcji pieczarek. Wielkość produkcji jest liczącą się na rynku krajowym i zagranicznym. Dotyczy to również uprawy aronii, porzeczki czarnej, truskawek i warzyw.

Rolnictwo regionu rozwijające się w nieskażonym środowisku naturalnym jest ekologiczne i umożliwia produkcję zdrowej żywności.

Łatwość pozyskania surowców i dostępność komunikacyjna regionu to czynniki sprzyjające inwestowaniu na terenie powiatu łosickiego w przetwórstwo rolno-spożywcze.

Według prognoz wynikających z danych Centrum Badań Regionalnych, Łosice należą do tych polskich powiatów, które mają najwyższy potencjał rozwoju, a jego perspektywy związane są z korzystnym położeniem geograficznym (bliskość przejść granicznych) i dobrze rozwiniętą infrastrukturą (sieć telekomunikacyjna, wodociągi, gazociąg).

Powiat Łosicki to region wielkiej szansy gospodarczej, ale też i obszar atrakcyjny dla turystów i wszystkich spragnionych ciszy, kontaktu z przyrodą i czystego powietrza. Bogata i niezwykle ciekawa przeszłość tego regionu, unikatowe zabytki, urokliwe tereny dzikiej przyrody - takie jak Podlaski Przełom Bugu, nadbużańskie łęgi, uroczyska, piękne lasy przyciągają na Podlasie turystów z kraju i zagranicy.

Ten przyjazny dla człowieka region zamieszkały przez szczerych, gościnnych i serdecznych ludzi, zaprasza inwestorów i turystów z kraju i zagranicy.

II.2 LUDNOŚĆ

Ogólna liczba ludności w powiecie łosickim wynosi 31 023 mieszkańców - **15 442 mężczyzn, 15 581 kobiet** co plasuje powiat na ostatnim miejscu jeśli chodzi o liczbę mieszkańców w województwie mazowieckim. Zdecydowaną większość ludności powiatu, tj. około 77,2 % zamieszkuje tereny wiejskie.

Ludność pod względem zamieszkania przedstawia się następująco:

- 7 073 osoby – ludność zamieszkująca miasta,
- 23 950 osób – ludność zamieszkująca wieś.

II.3 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Według danych statystycznych na terenie powiatu mają siedzibę 2 424 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych powiatu łosickiego stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - ich liczba stanowi 1 889. Najczęściej prowadzonymi rodzajami działalności gospodarczej jest handel i naprawa pojazdów samochodowych – w tej branży wg danych zawartych w opracowaniu Głównego Urzędu Statystycznego „Miesięczna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON, grudzień 2019” opublikowanym 09.01.2020 r. zarejestrowanych jest 497 podmiotów, następną branżą pod względem liczebności podmiotów gospodarczych jest budownictwo – funkcjonuje w niej 312 firm.

W powiecie łosickim działalność prowadzą m.in.: 254 firmy transportowe oraz zajmujące się gospodarką magazynową, 197 podmiotów zajmuje się rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem, 185 podmiotów działa w przetwórstwie przemysłowym, 212 podmiotów zajmuje się pozostałą działalnością usługową, 65 podmiotów funkcjonuje w administracji publicznej i obronie narodowej, usługach administrowania i obowiązkowego zabezpieczenia społecznego, 162 prowadzi działalność związaną z opieką zdrowotną i pomocą społeczną, natomiast 139 firm zajmuje się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, zaś 105 działa w edukacji. Dane statystyczne wskazują, iż 47 podmiotów gospodarczych działa w branży zajmującej się działalnością finansową, ubezpieczeniową, 44 obsługą rynku nieruchomości. Najmniej licznymi sekcjami prowadzonej działalności gospodarczej są podmioty zajmujące się: informacją i komunikacją – 40 podmiotów; kulturą, rozrywką i rekreacją – 36 podmiotów; hotelarstwem i gastronomią – 38, górnictwem i wydobywaniem – 12 podmiotów oraz podmioty zajmujące się wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię

elektryczną, gaz, wodę, gospodarujące ściekami i odpadami oraz działalnością związaną z rekultywacją – łącznie jest ich 6. Dane dotyczące podmiotów funkcjonujących w powiecie łosickim wskazują, że ich zdecydowaną większość stanowi sektor małych przedsiębiorstw zatrudniających do 9 pracowników. Są to najczęściej firmy rodzinne, które nie generują dużego przyrostu nowych miejsc pracy, są bardzo podatne na zmiany koniunktury gospodarczej. Duża część pracujących osób powiatu dotknięta jest problemem sezonowości, dotyczy to zwłaszcza rolnictwa, ale też turystyki i budownictwa, a więc tych obszarów gospodarki, które stanowią o sile powiatu.

Do największych pracodawców działających na terenie powiatu łosickiego można zaliczyć:

- Krynica Vitamin Spółka Akcyjna Dziadkowskie – Folwark – zatrudnia 305 osób;
- Zakłady Mleczarskie „LAKTOPOL-A” Sp. z o. o. - zatrudnia 203 osoby;
- „WOKAS” Spółka Akcyjna – zatrudnia 187 osób;
- „POLFER” Podzespoły Indukcyjne Spółka Akcyjna - zatrudnia 174 osoby;
- East Mushrooms Sp. z o. o. – zatrudnia 119 osób;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łosicach – zatrudnia 80 osób;
- PERUN S.A. – zatrudnia 79 osób;
- Przedsiębiorstwo Transportowo-Handlowe IMPORT-EKSPORT Przemysław Stefaniuk – zatrudnia 73 osoby;
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Łosicach Spółka z o. o. – zatrudnia 69 osób;
- GL Group Spółdzielnia – zatrudnia 63 osoby;
- SUPERBET KEMPISTY Sp. z o. o., Spółka komandytowa – zatrudnia 62 osoby;
- Bank Spółdzielczy w Łosicach – zatrudnia 55 osób;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo - Usługowe BOFERM Marcin Bojdo – zatrudnia 46 osób;
- Łosickie Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „KOM – GAZ” – zatrudnia 41 osób.

II.4 POMOC SPOŁECZNA

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie lokalnym, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także koniecznością wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, niezbędne jest profesjonalne i systemowe diagnozowanie problemów w skali powiatu, opracowanie założeń jego polityki społecznej

oraz przystosowanie istniejącej infrastruktury pomocowej do minimalizowania negatywnych skutków przemian społeczno - gospodarczych oraz do wspomagania mechanizmów przystosowania społecznego.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Łosickiego została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników Centrum Pomocy Rodzinie oraz dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu, a także z instytucji i organizacji współpracujących z PCPR.

Jednym z elementów charakteryzujących każdą społeczność jest zróżnicowanie pod względem materialnym poszczególnych osób, rodzin i całych społeczności. Szczególnie w ostatnich latach daje się zauważyć wyraźne rozwarstwienie społeczne pod względem poziomu życia. Szczególnie gwałtownie narasta proces pauperyzacji całych środowisk, przede wszystkim wiejskich. Mieszkańcy tych terenów stanowią też większość klientów pomocy społecznej. Bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność wychowawcza czy potrzeba ochrony macierzyństwa objawiają się ubóstwem. Obrazu dopełniają osoby uzależnione od alkoholu, które również przyczyniają się do zubożenia wielu rodzin i poszerzenia kręgu patologii społecznej.

Do zobrazowania tej problematyki przytoczymy zestawienie powodów przyznania pomocy od 2018 do 2020 roku, przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Łosickiego, oraz liczby wspierających rodzin: wg. zamieszczonej tabeli;

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2018	2019	2020
ubóstwo	509	604	512
sieroctwo	5	5	4
bezdomność	5	5	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	140	139	120
bezrobocie	320	280	263
niepełnosprawność	271	260	237
długotrwała choroba	395	374	332
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	282	263	223
alkoholizm	62	55	45
narkomania	2	0	1
trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu ZK	3	8	10
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Z powyższego zestawienia wynika, że ubóstwo i bezrobocie to poważne problemy społeczne występujące na terenie powiatu łosickiego, które wzrastają i są przyczyną powstawania innych problemów w rodzinach, np. długotrwałej choroby czy niepełnosprawności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych co wiąże się z niewydolnością w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny, alkoholizmu, który jest przyczyną sytuacji kryzysowych i przemocy w rodzinie.

II.5 RODZINA

Z pomocy społecznej mogą korzystać wszyscy, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji. Z socjologicznych definicji wynika, iż rodzina jest podstawową komórką społeczną, której zadania ukierunkowane są na: prokreację, wychowanie, wyedukowanie i przystosowanie do zastanych realiów nowego członka społeczeństwa, który w przyszłości wniesie swój pozytywny udział.

Rodzina przechodzi liczne przeobrażenia i napotyka trudności, które zaburzają jej naturalną, intymną równowagę, co w konsekwencji prowadzi do jej dysfunkcji. Główne zagrożenia to:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- alkoholizm,
- narkomania,
- brak otwartych rozmów (na temat: uczuć, poglądów, przeżyć itp.),
- nieprawidłowy system wartości,
- brak odpowiednich wzorców wychowawczych,
- niemiła atmosfera,
- przemoc,
- długotrwała choroba członka rodziny,
- niepełnosprawność,
- zdrady małżeńskie,
- częste rozstania.

Rodziny dotknięte nawet jednym z wyżej wymienionych problemów zaliczamy do „grupy podwyższonego ryzyka”. Te czynniki zwykle prowadzą do dezorganizacji rodziny, a często do jej rozbitcia.

II.6 Przemoc w rodzinie

Kolejnym zadaniem realizowanym przez PCPR w Łosicach była pomoc ofiarom przemocy. Zadanie to realizowaliśmy w oparciu o „Powiatowy program przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Łosickim na lata 2017 - 2022.”

Celem programu jest podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie poprzez organizowanie konferencji i spotkań na ten temat, oraz promowanie działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.

Pracownicy PCPR aktywnie uczestniczą w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez organizacje, stowarzyszenia oraz instytucje takie jak m.in. MCPS, Regionalny Ośrodek EFS w Siedlcach itp.

Najistotniejszym elementem są działania, które podejmujemy w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą. Dotyczą one:

- kierowania ofiar i sprawców przemocy do punktu Profilaktyczno – Terapeutycznego działającego przy SPZOZ w Łosicach, ul. Słoneczna 1
- kierowania ofiar i sprawców przemocy do Poradni Profilaktyczno – Rehabilitacyjnej dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w Siedlcach prowadzone przez Siedleckie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Uzależnionych „Powrót z U”, ul. Kilińskiego 40
- kierowania ofiar i sprawców przemocy do Poradni ds. uzależnień w Siedlcach, ul. Czerwonego Krzyża 41
- kierowanie ofiar i sprawców przemocy do Poradni ds. uzależnień w Białej Podlaskiej , ul. Stacyjna 6
- udzielania informacji dla osób uzależnionych od alkoholu i osób współuzależnionych, o samopomocowych grupach wsparcia działających na terenie powiatu łosickiego, siedleckiego oraz powiatów ościennych
- kierowania i udzielanie informacji o Stowarzyszeniu „Enklawa” – Klub Abstynenta w Łosicach, ul. 11 – go Listopada 15
- pomocy osobom dotkniętym przemocą w pisaniu podań do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- pomocy w pisaniu podań do OPS o przyznanie zasiłków osobom dotkniętym przemocą
- udzielania informacji i kierowanie do miejsc wydawania darów żywnościowych, celem zaspokojenia podstawowych potrzeb
- pomocy osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu pomocy materialnej i rzeczowej (PKPS, Caritas, PCK, Fundacja „Ośrodek Pomocy Doraźnej p.w. Św. Brata Alberta – Emaus”)
- interwencji w terenie we współpracy z policją, strażą miejską wraz pracownikami ośrodków pomocy społecznej powiatu łosickiego
- pozyskania ulotek informacyjnych z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ w Warszawie dot. udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym
- przeprowadzenia rozeznania w regionie aby pozyskać informację o specjalistach i terapeutach celem przeprowadzenia szkoleń i prezentacji w w/w szkołach o tematyce uzależnień od alkoholu i innych środków zmieniających nastrój oraz profilaktyki.
- współorganizowania z Chorągwią Mazowiecką ZHP obozu w ramach programu profilaktyczno – terapeutycznego pn. „Pogodne Lato ” dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, niewydolnych wychowawczo, dotkniętych skutkami alkoholizmu
- pomocy pracownika socjalnego przy umieszczaniu na terapię w Ośrodkach ds. uzależnień osób uzależnionych od alkoholu

Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest realizatorem polityki społecznej ukierunkowanej na tworzenie warunków do budowania zintegrowanego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych w postaci specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Realizacja specjalistycznego poradnictwa rodzinnego wynika z zapisu art.146 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jednym z elementów tego systemu jest zapewnienie stałego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogą korzystać osoby oraz rodziny wymagające takiego wsparcia. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie pracuje psycholog wspierający osoby i rodziny w kryzysie.

- Poradnictwo psychologiczne polega na udzieleniu pomocy rodzicom oraz dzieciom mającym problemy szkolne, sprawiającym problemy wychowawcze jak również osobom uwikłanym w konflikty rodzinne oraz dotkniętym przemocą. Na dzień 31 grudnia 2020 r. psycholog udzielił porad 111 osobom.

II.7 PROBLEMATYKA RODZIN W KRYZYSIE

Kryzys w rodzinie to zaburzenie prawidłowych, wzajemnych oddziaływań członków rodziny, wywołane czynnikami zewnętrznymi (np. brak pracy, wpływ środowiska pozarodzinnego, warunki materialne, zagrożenie zewnętrzne, itp.) lub wewnętrznymi (brak wyuczonych wzorów prawidłowego funkcjonowania, choroby psychiczne, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, itp.). Kryzys w rodzinie nieuchronnie wywołuje zaburzenia relacji z sąsiadami, instytucjami, itp.

Skutki kryzysu w rodzinie najbardziej dotkliwie odczuwają dzieci. Dlatego też powinno się zbudować system wsparcia, który miałby na celu całościowe objęcie pomocą rodziny i doprowadzenie do odzyskania lub wzmocnienia samodzielności życiowej, na miarę możliwości jej członków. System wsparcia dla tych rodzin stanowić powinny zarówno świadczenia finansowe, jak również placówki wspomagające.

Znamiennym przykładem sytuacji kryzysowej jest przemoc w rodzinie. Występuje ona w wielu środowiskach, przy czym tylko w niektórych jest udokumentowana, a w wielu domniemana. Najczęściej jest stosowana jednocześnie zarówno przemoc fizyczna, jak i psychiczna. Jej ofiarami bywają zarówno dzieci, jak i osoby dorosłe.

Komenda Powiatowa Policji w Łosicach od wielu lat realizuje m.in. „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” współpracując z przedstawicielami Prokuratury Sądu Rejonowego, Ośrodkami Pomocy Społecznej, PCPR-em, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Zdrowia Psychicznego oraz szkołami i organizacjami pozarządowymi. Celem tych działań jest informowanie o możliwościach związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych w kierunku art. 207 KK oraz udzielanie wsparcia socjalnego, materialnego, prawnego i psychologicznego dla ofiar przemocy w rodzinie. W statystykach policyjnych zjawisko przemocy w rodzinie przedstawia się następująco:

	2018	2019	2020
ilość złożonych „Niebieskich Kart” – ogółem	104	93	95
liczba osób stosujących przemoc	106	116	132
liczba osób dotkniętych przemocą	135	95	96
liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu	91	75	60

W rodzinie gdzie zaistniała przemoc i interwencja policji sporządzana jest tzw. „Niebieska Karta”, która po zarejestrowaniu przekazywana jest dzielnicowemu danego rejonu. Ta osoba w ciągu 7 dni musi dotrzeć do ofiar i sprawców przemocy oraz wprowadzić ten fakt w rejestr czynności sprawdzających, a następnie, jeśli istnieje potrzeba wszcząć postępowanie przygotowawcze. Koordynator programu „Niebieskiej Karty” kontaktuje się z instytucjami lokalnymi działającymi w zakresie udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie, które następnie pomagają takim osobom.

Przemoc w rodzinie zwykle jest powiązana z nadużywaniem alkoholu przez jednego z małżonków - zwykle mężczyznę, lecz bywa również, że oboje małżonkowie są uzależnieni od alkoholu. Analizując dane przekazane przez terenowe ośrodki pomocy społecznej, można stwierdzić, że problem alkoholowy występuje w wielu środowiskach objętych pomocą społeczną. Niepokojącym jest fakt, że problem uzależnienia od alkoholu wzrasta, dotykając wielu mieszkańców powiatu.

Nie można zapominać, że nadużywanie alkoholu jest przyczyną ubóstwa rodzin oraz jednym z istotnych czynników kryminogennych. Przestępstwa przeciwko zdrowiu, życiu popełniane są głównie przez osoby znajdujące się w stanie upojenia alkoholem. Nie sposób również jest oszacować strat społecznych wywołanych zaburzeniami życia rodzinnego (niezgodne pożycie, rozwody, osłabienie funkcji wychowawczych, trudności w socjalizacji i nieprzystosowaniu dzieci alkoholików (oraz zgoła niewymierne straty społeczne - takie jak wulgaryzacja obyczajów, pogarszanie się stosunków międzyludzkich).

W Powiecie Łosickim może nastąpić ograniczenie zjawiska patologii alkoholizmu dzięki prowadzeniu zintegrowanych działań, przede wszystkim w sferze profilaktyki. Dotyczyć to powinno głównie grup społecznych szczególnie zagrożonych, do których należą: dzieci, młodzież, rodziny najuboższe, niewydolne wychowawczo czy bezrobotni.

KPP w Łosicach od wielu lat realizuje wiele zadań w tym m. in. w celu ograniczenia zjawiska alkoholizmu na terenie powiatu. Te działania prewencyjne mają na celu egzekwowanie przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi ze szczególnym zwróceniem uwagi na sprzedaż alkoholu nieletnim.

Są to m.in. następujące działania profilaktyczne i kampanie:

- „Bezpieczne ferie”,
- „Trzeźwy niełat”,
- „Dzień wagarowicza”,
- „Żyj zdrowo i bezpiecznie”,
- „Alkohol-nieletnim wstęp wzbroniony”,
- „Niebieski Tydzień”,

oraz prowadzone są szkolenia czy realizowane programy jak:

- Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród dzieci i młodzieży,

W celu ograniczenia przestępczości i demoralizacji nieletnich KPP w Łosicach od lat prowadzi współpracę ze wszystkimi instytucjami działającymi na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Prowadzona współpraca opiera się głównie na stworzeniu warunków dla bezpiecznego funkcjonowania szkoły wolnej od zagrożeń przestępczością i demoralizacją nieletnich oraz ograniczeniu przestępczości na terenie szkoły poprzez wymianę informacji z gronem pedagogicznym.

Konieczna jest kontynuacja szerokiej akcji programów profilaktycznych czy edukacyjno-profilaktycznych takich jak:

- „Spójrz inaczej”
- „Kalendarz 7-miu kroków”
- „Bądźmy sobą”
- „Naucz się mówić – nie”
- „Nasze spotkania”

Programy te należy nadal propagować we wszystkich gminach Powiatu wśród młodzieży, rodziców i wychowawców placówek oświatowo - wychowawczych.

Innym ważnym problemem jest podjęcie działań doprowadzających do zwiększenia ilości świetlic socjoterapeutycznych, opiekuńczo-wychowawczych, środowiskowych oraz szkolnych z szerokim programem terapeutycznym oraz edukacyjnym.

Aby rozwiązywać problemy patologii społecznej w Powiecie ważnym jest posiadanie przynajmniej jednej ambulatoryjnej placówki odwykowej, przychodni terapii uzależnienia i współuzależnienia. Każdy mieszkaniec powiatu powinien mieć kompleksową ofertę terapeutyczną.

Dostępność poradnictwa odwykowego może mieć pozytywny wpływ na zmniejszanie się problemu patologii alkoholowej wśród mieszkańców Powiatu.

Pacjenci uzależnieni od alkoholu powinni mieć zatem ułatwiony dostęp do placówek leczenia uzależnień, bowiem trudności w dotarciu do oferty terapeutycznej (z racji dużej odległości od miejsca zamieszkania, krótkiego czasu pracy placówek, braku wykwalifikowanej kadry pracującej w placówkach, słabej oferty terapeutycznej) dodatkowo zniechęcają ich do podjęcia i systematycznego uczestnictwa w programach terapeutycznych.

Samorząd Łosic oraz władze gmin powiatu uzyskując środki finansowe za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powinien nadal wspierać realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Programy te opracowywane i wdrażane powinny być przez powołanych koordynatorów współpracujących z organizacjami społecznymi, fundacjami, stowarzyszeniami i kościołami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Z diagnozy problemów i potrzeb dokonanych przez PCPR wynika, że do rozwiązywania problemów patologii społecznej w Powiecie ważne jest skoncentrowanie wspólnych działań w celu prowadzenia specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego, rodzinnego celem niesienia pomocy rodzinom w kryzysie.

II.8 OPIEKA ZASTĘPCZA - dzieci pozbawione opieki rodzinnej

Wraz z rozpadem rodzin rośnie sieroctwo społeczne. Jest to kolejny problem socjologiczny, który wymaga profesjonalnego wsparcia (np. programami kompensacyjnymi), jak również szybkiej organizacji różnych form opieki zastępczej.

Jedną z najbardziej dogodnych form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. Rodzina zastępcza to taka rodzina, która tymczasowo lub stale opiekuje się i wychowuje dzieci, które zostały osierocone, odrzucone lub których rodzice nie są w stanie zapewnić im bezpieczeństwa. Rodzina zastępcza nie jest rodziną adopcyjną. Przyjęcie dziecka do rodziny przez małżeństwo lub osobę samotną następuje najczęściej bez zrywania więzi z rodziną biologiczną dziecka.

W Powiecie Łosickim według danych z 2019 i 2020 roku sytuacja w pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Rodziny zastępcze na terenie powiatu łosickiego dane na dzień 31.12.2020 r.

Rodzaj rodziny	2019		2020	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
spokrewnione	14	25	19	30
niezawodowe	8	8	8	8
zawodowe	0	0	0	0
rodzinny dom dziecka	1	8	1	8
Ogółem	23	41	28	46

Rodziny zastępcze na terenie innych powiatów dane na dzień 31.12.2020r.

Powiat	Ilość dzieci	Rodzaj rodziny
siedlecki/miasto Siedlce	5	3 rodziny: • 2 spokrewnione • 1 niezawodowa
warszawski zachodni	1	1 rodzina spokrewniona
grodzisk mazowiecki	2	1 rodzina niezawodowa
poznański	1	1 rodzina zastępcza spokrewniona
sokołowski	1	1 rodzina zastępcza spokrewniona
Biała Podlaska	1	1 rodzina niezawodowa
szczecinecki	2	1 rodzina niezawodowa
Ogółem	13	9 rodzin: • 5 spokrewnionych • 4 niezawodowe • 0 zawodowa

W 2020 roku 1 osoba opuściła rodzinny dom dziecka i rozpoczęła proces usamodzielniania, natomiast 6 osób kontynuowało naukę.

W ramach pomocy społecznej niezbędne jest rozszerzenie specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych i zastępczych, a także terapii rodzinnej, celem integracji rodziny.

Również istotnym problemem w naszym powiecie jest brak mieszkań chronionych i socjalnych. Uniemożliwia to właściwą realizację programu usamodzielnienia wychowanków opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze.

W zakresie zadania związanego z organizowaniem opieki w rodzinach zastępczych PCPR udzieliło pomocy finansowej na następujące formy:

- pomoc miesięczna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinie zastępczej
- pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki
- jednorazowa pomoc tytułem przyjęcia dziecka do rodziny zastępczej
- pomoc pieniężna w skutek zdarzenia losowego

Sprawowanie nadzoru nad dziećmi powierzonymi rodzinom zastępczym wykonywane jest przez PCPR we współpracy z Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi. U wszystkich rodzin corocznie przeprowadzane są wywiady środowiskowe w ramach pracy socjalnej z rodziną zastępczą i przedstawiane są sądowi rodzinnemu sprawozdania dotyczące sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka.

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej lub niedostosowanemu społecznie powiat zapewnia opiekę i wychowanie również w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W latach 2018 - 2020 dzieci z Powiatu Łosickiego kierowano do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów. Na dzień 31.12.2020 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 11 dzieci z Powiatu Łosickiego.

Powiat łosicki posiada zawarte 3 porozumienia w sprawie umieszczenia i ponoszenia wydatków na ich utrzymanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatów:

- siedleckiego – 8 dzieci
- janowskiego – 3 dzieci

Przed opuszczeniem placówki opiekuńczo - wychowawczej dla każdego pełnoletniego wychowanka opracowuje się indywidualne programy usamodzielnienia, które realizowane są pod nadzorem wyznaczonego opiekuna.

II.9 NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Przez definicję niepełnosprawności należy rozumieć okresowe lub trwałe ograniczenie w funkcjonowaniu osoby, będące skutkiem naruszenia fizycznej, psychicznej lub

intelektualnej sprawności organizmu spowodowanej chorobą, urazem lub wadą. Problem niepełnosprawności jest poważnym i bardzo aktualnym zjawiskiem ujmowanym w skali globalnej.

Osoby niepełnosprawne napotykać na wiele trudności: bariery architektoniczne, brak przystosowanych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, co utrudnia integrację ze społeczeństwem.

Realizując założenia Powiatowego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych dąży się do likwidacji barier społecznych, prawnych i architektonicznych w celu ułatwienia normalnego funkcjonowania osobom niepełnosprawnym. Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych nie uczestniczy w życiu społecznym, co nie sprzyja ich rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W powiecie łosickim funkcjonują placówki, które służą swoją pomocą osobom niepełnosprawnym. Między innymi zalicza się do nich Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który funkcjonuje w Siedlcach.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz legitymacje dla osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Łosice, co przedstawia poniższa tabela:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łosicach jest samodzielną jednostką organizacyjno-budżetową podporządkowaną bezpośrednio Zarządowi Powiatu. Centrum realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej a także zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Aktualnie, do działań, na rzecz osób niepełnosprawnych, realizowanych przez PCPR ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych należy:

- przystosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się,
- dofinansowanie pobytu osób niepełnosprawnych na turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie zakupu sprzętu ortopedycznego i środków pomocniczych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Działania podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być zróżnicowane. Inaczej bowiem kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwa domowe niż potrzeby rodzin wieloosobowych opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny. Odmiennej form wsparcia i pomocy oczekują rodzice wychowujący dzieci niepełnosprawne, odmiennych zaś niepełnosprawni rodzice wychowujący dzieci zdrowe.

Pomoc rodzinom z osobą niepełnosprawną wymaga uruchomienia uzupełniających – w stosunku do finansowych - instrumentów pomocowych: szeroko rozumianego doradztwa i poradnictwa, zorganizowania lokalnych grup wsparcia i prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodzinami osób niepełnosprawnych.

Opieka nad osobami starszymi stanowi zadanie gmin. Natomiast powiatowy sektor usług socjalnych uzupełnia świadczenia gmin poprzez ofertę skierowania do tych obywateli, którym gmina nie jest w stanie zapewnić opieki i pomocy. Dotyczy to przede wszystkim tych obywateli, u których oprócz zmian związanych z procesem starzenia się mamy do czynienia z kalectwem lub niepełnosprawnością.

Dzięki powołaniu PCPR w naszym Powiecie od 1999 roku podejmujemy szeroki wachlarz działań pozwalający na ograniczenie skutków niepełnosprawności.

Realizacja zadań PFRON-u w ramach rehabilitacji społecznej

W ramach gospodarki pozabudżetowej PCPR w Łosicach od 1999 roku prowadzi obsługę finansową PFRON z zakresu rehabilitacji społecznej.

Rehabilitacją zawodową realizuje Powiatowy Urząd Pracy. Podstawowym aktem prawnym normującym realizację wydatków w zakresie PFRON jest ustawa z dnia 27.08.1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Środki finansowe na realizację zadań w powiecie Łosice otrzymujemy z PFRON w Warszawie.

Algorytm wydatków na zadania PFRON Zarząd Powiatu określił w następujący sposób

	Lata		
	2018	2019	2020
Rehabilitacja społeczna	174 799	249 593	243 659
Rehabilitacja zawodowa	40 000	0	40 000

Realizacja zadań PFRON – u w ramach rehabilitacji społecznej

	Liczba osób		
	2018	2019	2020
Uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	136	27	36
Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się	14	6	8
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	95	147	124

Na przestrzeni lat wielkość środków finansowych przeznaczanych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z tym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W ostatnich latach nastąpił spadek zarówno środków finansowych, jak i liczby osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych, pomocy ortopedycznej i środków na zakup sprzętu rehabilitacyjnego. Środki finansowe przekazywane przez PFRON na realizację zadań naszemu powiatowi będą zawsze zbyt małe przy dużym procencie osób niepełnosprawnych w stosunku do ogółu mieszkańców powiatu. Ostatni spis powszechny wykazał, liczbę 4999 osób z orzeczoną niepełnosprawnością, co stanowi ok. 15% ogółu mieszkańców powiatu.

W Powiecie Łosickim od 2003 r. działa Powiatowa Społeczna Rada do spraw Osób Niepełnosprawnych, której działania skupiały się na:

- opiniowanie propozycji zadań oraz podziału środków PFRON,
- wydawanie opinii na temat przystąpienia powiatu do „Programu wyrównywania różnic między regionami”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łosicach poza realizacją zadań ustawowych przystąpił do realizacji innych programów realizowanych przez PFRON na rzecz zwiększenia aktywizacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych między innymi:

1. Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”
2. Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III
3. „Program wyrównywania różnic między regionami III”

Wysokość środków finansowych otrzymanych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań ustawowych oraz innych programów na 2020 r. przedstawia tabela.

Tabela nr 1

Lp.	Zadanie	Wysokość przyznanych środków na realizację zadań	Wysokość przyznanych środków na obsługę zadań	Środki wykorzystane (stan na dzień 31.12.2020r.)	Środki do wykorzystania w 2021r.
1.	Środki na realizację zadań ustawowych (wg algorytmu)	283 659 zł	7 091 zł	290 750 zł (w tym 40 000 zł PUP)	0 zł
2.	Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”	82 863 zł	5 381 zł (w tym na promocję i ewaluację programu 1 239 zł)	20 684 zł	67 560 zł
3.	Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” – Moduł III	129 000 zł	3 225 zł	99 939 zł	32 286 zł
4.	„Program wyrównywania różnic między regionami III”	81 000 zł	2 025 zł	83 025 zł	0 zł
Razem:		576 522 zł	17 722 zł	494 398 zł	99 846 zł

**Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”
(umowa nr AS3/000055/07/D z dnia 07 maja 2018r.)**

Środki finansowane otrzymane na realizację programu **88 244 zł** (stan na 31.12.2020 r.)

w tym:

- moduł I – 66 323 zł
- moduł II – 16 540 zł
- obsługa programu – 4 142 zł
- promocja programu – 827 zł
- ewaluacja programu – 412 zł

W ramach programu wpłynęło 15 wniosków osób niepełnosprawnych o dofinansowanie ze środków PFRON. Na etapie oceny formalnej odrzucono 1 wniosek, z uwagi na niespełnienie warunków uprawniających do otrzymania dofinansowania. Pozytywnie rozpatrzono 11 wniosków na następujące zadania:

- 2 wnioski Moduł I Obszar B Zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania.
- 3 wnioski Moduł I Obszar C Zadanie nr 1 pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.
- 1 wniosek Moduł I Obszar C Zadanie nr 5 pomoc w zakupie oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego
- 1 wniosek na Moduł I Obszar D pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej
- 4 wnioski Moduł II pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym .

Zawarto 11 umów na kwotę 74 373 zł, pozostałe 3 wnioski zostaną rozpatrzone w 2021 r.

Program jest w trakcie realizacji, a rozliczenie programu zgodnie z umową kończy się w dniu 15 kwietnia 2021 roku dla wniosków złożonych w roku ubiegłym. Do dnia 31.12.2020 r. w ramach programu wypłacono dofinansowanie 6 osobom na kwotę **20 684 zł**.

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”

– Moduł III

(umowa nr POB/000005/07/D z dnia 15 maja 2020r.)

Środki finansowane otrzymane na realizację programu **132 225 zł** w tym:

- pomoc finansowa dla adresatów programu - 129 000 zł
- obsługa programu - 3 225 zł

W ramach programu złożono 152 wnioski na pomoc finansową dla osób niepełnosprawnych, które na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych spowodowanych chorobami zakaźnymi utraciły możliwość korzystania z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej.

Pozytywnie rozpatrzono 134 wnioski, 5 wniosków rozpatrzono negatywnie z uwagi na niespełnienie warunków uprawniających do otrzymania dofinansowania. Pozostałe 13 wniosków zostanie rozpatrzone w styczniu 2021r. Do dnia 31.12.2020 r. pomoc finansową w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych wypłacono 114 osobom na kwotę **99 500 zł** oraz kwotę **439 zł** przeznaczonych na obsługę programu.

„Program wyrównywania różnic między regionami III”

(umowa nr WRR/000401/07/D z dnia 13 sierpnia 2020r.)

Środki finansowane otrzymane na realizację programu **83 025 zł** w tym:

- środki finansowe na projekt - 81 000 zł
- obsługa projektu - 2 025 zł

W ramach „Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III”, obszar D – likwidacja barier transportowych zrealizowano projekt pod nazwą „Zakup środka transportu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym osób na wózkach inwalidzkich oraz osób z trudnościami w poruszaniu się na potrzeby ŚDS w Nowych Litewnikach”.

W ramach projektu zakupiono Samochód 9-cio osobowy marki RENAULT typ TRAFIC Grand Pack Clim Energy dCi 145 EDC HD, rok produkcji 2020, który przystosowany jest do przewozu osób niepełnosprawnych.

Całkowity koszt projektu wyniósł **137 900,27 zł**, z czego **81 000 zł** pochodziło ze środków PFRON. Otrzymane środki finansowe PFRON wydatkowano w całości.

II.10 DZIAŁANIA NA RZECZ AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU PRACY

Działalność Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach w II półroczu 2020 r. to kolejny okres świadczenia usług oraz realizacji instrumentów, programów i projektów rynku pracy z zakresu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej adresowanych do bezrobotnych i pracodawców z powiatu łosickiego. Sytuacja na łosickim rynku pracy w 2019 r. okazała się korzystniejsza niż to miało miejsce w roku 2020 r.

POZIOM, STOPA I DYNAMIKA BEZROBOCIA

Na koniec listopada 2020 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach zarejestrowane były ogółem **763 osoby** bezrobotne, tj. o 20 osób więcej niż na koniec października 2020 r. oraz o 109 osób więcej niż na koniec listopada 2019 r.

Wśród ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie, na koniec listopada 2020 r., figurowało 638 osób poprzednio pracujących (w tym 307 kobiet), 33 osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w tym 17 kobiet) oraz 125 osób dotychczas niepracujących (w tym 62 kobiety). Na koniec października 2020 r., figurowało 610 osób poprzednio pracujących (w tym 299 kobiet), 31 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w tym 17 kobiet) oraz 133 osoby dotychczas niepracujące (w tym 68 kobiet). Natomiast na koniec listopada 2019 r. zarejestrowanych było 530 osób poprzednio pracujących (w tym 274 kobiety), 29 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (w tym 21 kobiet) oraz 124 osoby dotychczas niepracujące (w tym 69 kobiet).

Wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego w końcu października 2020 r. kształtował się na poziomie 4,7% dla powiatu łosickiego, 5,1% dla województwa mazowieckiego, natomiast dla kraju na poziomie 6,1%. Porównując powyższe dane ze statystykami za wrzesień 2020 r. możemy zauważyć, że zarówno dla powiatu łosickiego, dla województwa mazowieckiego oraz dla kraju stopa bezrobocia pozostała na niezmiennym poziomie. W porównaniu do października 2019 r. stopa bezrobocia dla powiatu łosickiego wzrosła o 0,8 pkt %.

Na koniec listopada 2020 r. status osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy posiadały 664 osoby i stanowiły one 87,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.

W PUP w Łosicach na dzień 30.11.2020 r. zarejestrowanych było 177 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, tj. 23,2% ogółu bezrobotnych, w tym 54 kobiety. Osób bezrobotnych do 30 roku życia było 237, tj. 31,1% ogółu zarejestrowanych, w tym 136 kobiet. Natomiast bezrobotnych do 25 roku życia było 120 osób, tj. 15,7% ogółu zarejestrowanych, w tym 59 kobiet. Wśród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy największą grupę stanowiły osoby, które pozostawały w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Łosicach w okresie ostatnich 2 lat łącznie przez okres ponad 12 miesięcy – 397 osób, tj. 52,0% ogółu bezrobotnych, w tym 203 kobiety.

POŚREDNICTWO PRACY

W listopadzie 2020 r. pracodawcy zgłosili **125 wolnych miejsc pracy**, z tego w ramach ofert niesubsydiowanych – 120 miejsc pracy. Pozyskano do współpracy 3 zakłady pracy.

Doradcy klienta współpracujący z osobami bezrobotnymi w zakresie aktywizacji zawodowej odnotowali **792 kontakty osób bezrobotnych i poszukujących pracy**, w efekcie których wydano **55 skierowań do pracodawców**, w tym 26 dla kobiet.

ZATRUDNIANIE CUDZOZIEMCÓW

W myśl obowiązujących przepisów dotyczących dostępu cudzoziemców z państw spoza UE/EOG do polskiego rynku pracy, powiatowe urzędy pracy wpisują Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do rejestru oświadczeń w przypadku prac niesezonowych wykonywanych przez obywateli sześciu państw: **Ukrainy, Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Rosji** w okresie do 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Natomiast w ramach prac sezonowych wydawane są **zezwolenia na pracę sezonową**, w ramach których praca wykonywana jest przez okres nie dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym w sektorach: **rolnictwo, ogrodnictwo, turystyka**, tj. w ramach działalności uznanych za sezonowe, określonych w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w sprawie podklas działalności według klasyfikacji PKD, w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca.

W powiecie łosickim w listopadzie 2020 r. do ewidencji oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisano 104 oświadczenia. Złożono 4 Wnioski o wydanie zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto wydano 3 zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

PORADNICTWO ZAWODOWE I INFORMACJA ZAWODOWA

Poradnictwo zawodowe jest jedną z podstawowych usług rynku pracy a jego głównym zadaniem jest pomoc osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w rozwiązywaniu ich problemu zawodowego, w tym podjęciu właściwych decyzji zawodowych dotyczących wyboru lub zmiany zawodu, kierunku dalszego kształcenia lub szkolenia oraz miejsca pracy. W ramach usługi poradnictwa zawodowego można również zdobyć umiejętności przydatne w trakcie poszukiwania pracy, np. umiejętność komunikacji interpersonalnej, autoprezentacji. Doradca zawodowy – doradca klienta omawianą pomoc realizuje w formie spotkań indywidualnych i grupowych.

W okresie od 01.11.2020 r. do 30.11.2020 r. doradca zawodowy - doradca klienta udzielił pomocy osobom bezrobotnym w ramach następujących form:

INDYWIDUALNA PORADA ZAWODOWA – w listopadzie z tej formy skorzystało **7 osób**.

W ramach porady indywidualnej doradca zawodowy wspólnie z osobą bezrobotną analizował jej sytuację zawodową i trudności związane z poszukiwaniem pracy oraz przygotowywał osoby bezrobotne do rozmowy kwalifikacyjnej. Współpracował również

z klientami zainteresowanymi uzyskaniem wsparcia w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w zakresie weryfikacji i oceny pomysłu na działalność gospodarczą.

INDYWIDUALNA INFORMACJA ZAWODOWA – z tej formy, w listopadzie br., skorzystało

70 osób. Osoby bezrobotne uzyskały informację o bieżącej sytuacji na lokalnym rynku pracy, aktualnych ofertach pracy, wymaganiach i oczekiwaniach pracodawców, usługach i instrumentach rynku pracy oraz o projektach realizowanych przez PUP w Łosicach.

W związku z rozprzestrzenianiem się na terytorium Polski koronawirusa z dniem 13 marca 2020 r., aż do odwołania wprowadzony został w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łosicach system telefonicznego kontaktu z doradcami klienta. Ze względu na zaistniałą sytuację nie były składane, osobom bezrobotnym pozostającym w ewidencji PUP w Łosicach, propozycje udziału w informacji zawodowej grupowej i poradzie zawodowej grupowej.

Instrumentem wspomagającym pracę pracowników Referatu Pośrednictwa Pracy, Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń, pełniących funkcję doradcy klienta jest **INDYWIDUALNY PLAN DZIAŁANIA (IPD)**. W ramach IPD osoby bezrobotne, we współpracy ze swoim doradcą klienta określają kompleksowe działania, w tym działania możliwe do zastosowania przez Urząd oraz działania do samodzielnej realizacji, dostosowane do sytuacji osobistej klienta i sytuacji na rynku pracy, prowadzące do osiągnięcia założonego celu zawodowego. W listopadzie br. przygotowano **82** Indywidualne Plany Działania dla osób bezrobotnych.

PODSUMOWANIE

Łosicki rynek pracy nigdy nie był łatwym rynkiem. Potencjał gospodarczy powiatu łosickiego skupia się zdecydowanie wokół rolnictwa. Jednak duża część pracujących - mieszkańców naszego powiatu dotknięta jest problemem sezonowości. Dotyczy to zwłaszcza rolnictwa, ale też turystyki i budownictwa, a więc tych obszarów gospodarki, które stanowią siłę powiatu. Mocną stroną gospodarki powiatu jest położenie geograficzne i w związku z tym szansa związana z rozwojem agroturystyki.

Powiat łosicki charakteryzuje się także dużym odsetkiem bezrobocia ukrytego, które jest przede wszystkim problemem wsi i najmniejszych gospodarstw rolnych, które osiągają niskie dochody. Osobami zagrożonymi bezrobociem obok młodzieży są kobiety, które nie mają z kim zostawić małych dzieci. Występuje również pewne niedostosowanie struktury kształcenia do wymagań i oczekiwań rynku pracy. Dowodem tego może być popularność kierunków ogólnokształcących w szkołach średnich przy jednoczesnym braku możliwości finansowych na kontynuowanie nauki w szkołach wyższych.

II.11 POMOC SPECJALISTYCZNA

Na terenie powiatu łosickiego jest wiele rodzin niewydolnych w wypełnianiu funkcji, które powinna spełniać rodzina. Rodziny te najczęściej odznaczają się zaburzoną strukturą w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów. Zjawiska patologiczne powszechnie występujące w tych rodzinach to nadużywanie alkoholu, przemoc, łamanie norm społeczno-

prawnych. Często są to rodziny wielodzietne i niepełne. Negatywne skutki tych zjawisk najbardziej dotyczą dzieci. Dziecko żyjące w takich warunkach narażone jest na przeżywanie traumatycznych doświadczeń, które powodują zaburzenia jego rozwoju. Zaburzenia te mogą objawiać się zachowaniami agresywnymi, nadpobudliwością, unikaniem bliskich kontaktów z dorosłymi rówieśnikami, trudnościami w podporządkowaniu się normom życia społecznego oraz problemami szkolnymi.

O powadze problemu może świadczyć również ilość badań przeprowadzonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Łosicach mianowicie: ilość badań na podstawie skierowania - oraz porad dla rodziców i dzieci samorzutnie zgłaszających się, dotyczących m.in.: trudności wychowawczych, trudności w porozumiewaniu się rodzic-dziecko, zakłóceń relacji z rówieśnikami, fragmentarycznych kłopotów w nauce uczniów zdolnych, okresowych trudności w nauce. Porady i konsultacje psychologiczne obejmują: problem przemocy fizycznej i psychologicznej, trudności wychowawczych i dydaktycznych oraz uzależnień. Znaczna grupa objęta opieką to młodzież z: nadpobudliwością psychoruchową, trudnościami adaptacyjnymi, zaburzeniami zachowania (kłamstwa, kradzieże, agresja), zaburzeniami emocjonalnymi (depresja, neurotyzm) Dzieci te są objęte terapią pedagogiczną, logopedyczną oraz psychoterapią.

Z informacji uzyskanych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej wynika, iż zgłaszają się tam rodzice z następującymi sprawami:

- problemy wychowawcze
- zaburzenia mowy
- zaburzenia zachowania w szkole i w domu
- nadpobudliwość psychoruchowa
- reakcje nerwicowe
- zaburzenia psychiczne
- próby samobójcze
- zaburzenia emocjonalne
- trudności w nauce i na tle problemów zdrowotnych
- wady wrodzone
- zachowania agresywne
- fobie szkolne
- zaburzenia wzroku i słuchu
- ucieczki z domu, wagary
- zaburzenia motoryki
- dzieci uzdolnione

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna udziela różnorodnych form wsparcia dla rodziców, nauczycieli, innych osób i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny tj. :

- konsultacje indywidualne i grupowe
- porady dla rodziców po badaniach
- warsztaty
- prelekcje , wykłady
- szkolenie Rad Pedagogicznych w szkołach
- interwencje kryzysowe w szkołach.

Działalność Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Łosicach

	2018	2019	2020
Ilość osób przyjętych	599	602	559
Ilość wydanych opinii	212	223	190
Ilość wydanych orzeczeń	38	43	77
Ilość dzieci i młodzieży objętych terapią na terenie poradni	116	117	107
Wsparcie udzielone rodzicom, nauczycielom i innym (ilość osób)	852	867	870

II.12 SŁUŻBA ZDROWIA

Opieka medyczna w powiecie łosickim jest realizowana w formie podstawowej, specjalistycznej oraz szpitalnej opieki zdrowotnej.

Podstawową opiekę medyczną w Łosicach zapewniają:

- Przychodnia „Zdrowie” ul. Słoneczna
- NZOZ - Przychodnia Rejonowa - ul. Majora Zenona
- NZOZ - „ESKULAP” - ul. Narutowicza
- NZOZ - „RAD-MED” - ul. Siedlecka

Przy Pogotowiu Ratunkowym ul. Narutowicza, funkcjonuje Nocna i Świąteczna Wyjazdowa Pomoc Lekarska oraz w Przychodni „ZDROWIE” funkcjonują wizyty, które zapewniają opiekę nad pacjentem. Opiekę szkolną sprawuje - Grupowa Praktyka Pielęgniarek.

Stacjonarną opiekę zdrowotną zapewnia Szpital Powiatowy w Łosicach ul. Słoneczna 1, w którym funkcjonują następujące oddziały- wewnętrzny, chirurgiczny, neonatologiczny, dziecięcy, rehabilitacyjny oraz Zakład Opiekuńczo-Lecznicy.

W SP ZOZ funkcjonują poradnie specjalistyczne: chirurgiczna, ortopedyczno – urazowa, dermatologiczna, endokrynologiczna, laryngologiczna, kardiologiczna, neurologiczna, okulistyczna, ginekologiczno – położnicza, urologiczna, gastroenterologiczna, neonatologiczna, preluksacyjna, zdrowia psychicznego, pulmonologiczna, rehabilitacji dziennej, oraz pracownie diagnostyczne - lab. analityczne, USG, RTG, gastroskopia.

W ramach Rejonowej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Łosicach, ul. Narutowicza funkcjonują zespoły, które wykonują zadania ratownictwa medycznego i transportu sanitarnego.

W pozostałych 5-ciu gminach powiatu funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej zapewniające opiekę nad pacjentem.

II.13 OŚWIATA

W Powiecie Łosickim funkcjonują placówki oświatowe. Należą do nich:

- przedszkola – 13
- szkoły podstawowe – 23
- gimnazja – 11
- liceum – 1
- technikum – 7
- ZSZ – 3
- szkoły policealne – 0
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna – 1

Do podstawowych zadań oświaty należy tworzenie, przekształcanie i likwidacja szkolnych placówek publicznych, subwencja oświatowa, dotacje do placówek niepublicznych, nadzór nad działalnością szkół w zakresie realizacji powierzonych zadań, ewidencja placówek oświaty publicznej, organizacja pracy szkół i placówek, realizacja funduszy specjalnych i celowych, stypendia dla uczniów, współpraca ze związkami zawodowymi, konkursy na stanowiska dyrektorów szkół i placówek, stopnie awansu zawodowego.

Samorząd Gmin Powiatu Łosice ma obowiązek dowożenia niektórych uczniów do szkoły lub zwrotu kosztów przejazdu. Uczniowie do szkół dojeżdżają zorganizowanym transportem przez Urząd Gminy, PKS lub autobusami szkolnymi. Rozkład odjazdów i przyjazdów uzgadniany jest z dyrektorami placówek, a opiekę nad dziećmi sprawują kierowcy i opiekunowie specjalnie przeszkoleni.

Dużą formą pomocy dzieciom są dopłaty do obiadów uczniom najbiedniejszym refundowane z funduszy Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie. Udzielana jest również pomoc stypendialna dla uczniów, pomoc materialna o charakterze edukacyjnym (wycieczki, wyjazdy do teatrów, dofinansowanie do wypoczynku letniego i zimowego) oraz dofinansowanie do zakupu podręczników szkolnych.

We wszystkich szkołach prowadzone są zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań, prowadzone są również różnego rodzaju organizacje uczniowskie np. ZHP, PCK czy Spółdzielnie Uczniowskie. Wszystkie szkoły są wyposażone w pracownie komputerowe z dostępem do Internetu. W szkołach funkcjonują świetlice, z których korzystają uczniowie dojeżdżający i uczniowie, których rodzice pracują dłużej niż wymagana obecność na lekcjach. W szkole podstawowej w Łosicach oraz w Łosickim Domu Kultury funkcjonują świetlice socjoterapeutyczne, których głównym celem jest działalność terapeutyczna oraz wyrównywanie poziomów edukacyjnych dzieci pochodzących ze środowisk najuboższych lub patologicznych. Kierunkiem działalności tych świetlic jest edukacja mająca na celu zwiększanie świadomości i umiejętności związanych ze zdrowymi trybami życia, bez alkoholu, papierosów, narkotyków oraz pomoc w przezwyciężaniu problemów emocjonalnych czy stworzeniu podopiecznym doświadczeń korygujących zmiany sądów o rzeczywistości.

Proces ten odbywa się poprzez udział w konkursach, spotkaniach z pracownikami Komendy Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, na których podejmowane są tematy o współczesnych zagrożeniach wśród dzieci i młodzieży.

We wszystkich szkołach prowadzone są nauczania indywidualne, a w przedszkolach program wczesnoszkolnego wspomagania rozwoju.

Na terenie powiatu funkcjonuje bardzo ważna placówka, którą jest Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Obejmuje ona opieką dzieci z terenu naszego oraz ościennych powiatów.

II.14 KULTURA

Na terenie powiatu kultywowane są głównie obyczaje i tradycje polskiej wsi. Dotyczą one przede wszystkim tradycyjnej obrzędowości religijnej. Organizowane są wieczory kolęd, festiwale piosenek religijnych, często towarzyszą im tradycyjne Jasełka. Parafie organizują konkursy na najpiękniejszą palmę w niedzielę palmową oraz na wieniec podczas lokalnych dożynek powiatowych.

W powiecie łosickim od wielu lat organizowane są imprezy kulturalne takie jak: turnieje tańca, konkursy recytatorskie, plastyczne, przeglądy piosenki dziecięcej i młodzieżowej, imprezy plenerowe (np. Dni Sarnak, Łosic, Platerowa).

Działają tu zespoły ludowe pieśni i tańca „Pasięka” przy GOK w Platerowie, zespół śpiewaczy „Marysieńki” we wsi Stare Szpaki oraz kabaret ludowy „Łzy Sołtysa” przy GOK w Sarnakach. W ciągu ostatnich kilku lat organizowane były przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Łosickiej konferencje naukowe poświęcone historii i tradycjom regionu. Coraz częstsze też są różnego rodzaju publikacje poświęcone przeszłości Ziemi Łosickiej. Tradycją stały się organizowane folklorystyczne imprezy plenerowe pn. Łosickie Dni Kultury Polsko-Ukraińskiej, Festyn Nadbużański, Jarmark na Pożegnanie Lata oraz Dożynki Powiatowe. Uroczystościom tym towarzyszą prezentacje zespołów narodowych, zawody sprawnościowe OSP, pokazy rękodzielnictwa, koncerty zespołów i zabawy.

Lokalni Hodowcy koni organizują we własnym zakresie imprezy otwarte o charakterze rekreacyjno-historycznym. Towarzyszą im często pokazy rycerskie o tematyce znanej z lokalnych podań – np. bitwy z Tatarami na „Tatarskiej Górze” niedaleko Łosic.

II.15 TURYSTYKA

Powiat łosicki to rejon bardzo atrakcyjny dla turystów i wszystkich spragnionych czystego powietrza czy kontaktu z przyrodą. Jest to region bogaty w unikatowe zabytki, urokliwe tereny dzikiej przyrody takie jak: Park Krajobrazowy-Podlaski Przełom Bugu, nadbużańskie łęgi, rezerwaty przyrody (m.in. „Zabuże”, „Kózki”), pomniki przyrody, obszary chronionego krajobrazu.

Największą atrakcją powiatu jest nieuregulowana rzeka Bug wraz z całym terenem rozciągającego się wzdłuż niej Parku Krajobrazowego Podlaski Przełom Bugu. Lasy zajmują ponad 20% powierzchni powiatu. Specyficzny i bardzo zdrowy jest też klimat nadbużański, a roślinność tamtejszych łąk i lasów w dużej części składa się z rzadkich i pięknych okazów. Ponadto liczne są nadbużańskie atrakcje nie wpisane do rejestrów i objęte ochroną prawną. Do szczególnych osobliwości powiatu można zaliczyć:

- Kalwarię Podlaską-drogę krzyżową w Serpelicach wzorowaną na jerozolimskiej Via Dolorosa, naśladującą jej topografię, a nawet wzbogaconą o tamtejszą roślinność,
- trójwałowe grodzisko wczesnośredniowieczne koło wsi Dziecioły gdzie środkowy, bardzo dobrze zachowany wał sięga około 2 m wysokości,
- młyny wodne nad rzeką Toczną, a wśród nich wciąż sprawny młyn z 1923 r. zlokalizowany w Rudzie Instytutowej,
- najstarszy jesion w Europie rosnący w parku dworskim w Toporowie.

Teren powiatu jest również bogaty w szlaki turystyczne piesze, rowerowe, wodne oraz ścieżki przyrodnicze z szerokim wachlarzem ośrodków wypoczynkowych, szkoleniowych, rehabilitacyjnych, schronisk oraz gospodarstw agroturystycznych z bazą gastronomiczną.

II.16 SPORT

Na terenie powiatu łosickiego odbywają się liczne imprezy sportowe, których aktywnymi organizatorami jest Łosicki Dom Kultury przy współpracy z powiatem, gminami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi. Te cykliczne imprezy sportowe to: turnieje w piłce nożnej, ręcznej, siatkowej, spartakiady gmin, biegi plenerowe, zawody konne, festyny rekreacyjne czy cykliczna impreza o zasięgu międzynarodowym jaką jest turniej szachowy.

PROBLEMY WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY

1. Narastająca liczba osób niepełnosprawnych.
2. Długotrwałe i narastające bezrobocie (skutki długotrwałego bezrobocia).
3. Zubożenie społeczeństwa.
4. Starzenie się społeczeństwa.
5. Wzrost przestępczości.
6. Niska świadomość klientów pomocy społecznej.
7. Brak spójnego działania - systemu współpracy sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi.
8. Kryzys wartości i funkcji rodziny.
9. Kryzys autorytetów.
10. Narastające zjawisko uzależnień (skutki).
11. Zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa społecznego.
12. Brak specjalistycznego wsparcia i terapii dla rodzin potrzebujących pomocy.
13. Narastające sieroctwo wśród młodzieży.
14. Brak mieszkań socjalnych i mieszkań chronionych.
15. Przemoc w rodzinie.
16. Wzrost samobójstw.
17. Marginalizacja grup społecznych.
18. Niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy.
19. Brak opieki postpenitencjarnej.
20. Demoralizacja nieletnich.
21. Brak wsparcia rodziny w sytuacjach kryzysowych.

GŁÓWNE OBSZARY STRATEGII

- I. Kryzys wartości i funkcji rodziny.**
- II. Skutki długotrwałego bezrobocia.**
- III. Marginalizacja grup społecznych.**
- IV. Narastające zjawisko uzależnień.**
- V. Brak integracji działań na rzecz osób niepełnosprawnych.**
- VI. Brak spójnego działania sektora publicznego z organizacjami pozarządowymi.**

WIZJA I CEL GŁÓWNY STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnosząc się w swych zapisach kierunkowych do zadań i możliwości realizacyjnych samorządu powiatowego musi brać pod uwagę przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy sygnalizuje występujące w poszczególnych gminach problemy społeczne projektując rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych samorządu gminnego.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19.1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1409 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz.573),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020 r., poz.2050 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.).

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, którą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

Cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. To przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w powiecie łosickim została określona na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, określenia listy problemów a następnie wyłonienia przez zespół programowy obszarów problemowych.

Założenia strategii wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społecznym oraz są spójne z „Strategią Pomocy Społecznej Województwa Mazowieckiego” oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej. Jej główne cele możliwe będą do osiągnięcia przy współpracy i zaangażowaniu szerokiego gremium. Wyznaczając w rocznych planach działań realizację poszczególnych zadań „krok za krokiem” zmierzać winniśmy do osiągnięcia celu głównego: wsparcia rodziny w powiecie łosickim tak, aby prawidłowo funkcjonowała i samodzielnie rozwiązywała swoje problemy.

Z uwagi na zmieniającą się rzeczywistość społeczno-gospodarczą dokument ten jest dokumentem otwartym i może być modyfikowany tak, aby w jak największym zakresie pomagał mieszkańcom powiatu w rozwiązywaniu problemów społecznych.